

ELŐFIZETÉS

NYELVEN ÉS VIDÉKEN:

Egy évre	240 Lei.
Fél évre	120 Lei.
Egy negyed évre	60 Lei.
Egy hónapra	20 Lei.

Árdrészek árszábas szerinti díjazás mellett vétetnek fel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG

Aradi és Csanádi Egyesült Vas-
úti utak palotájában.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Vállalat
Bulvardul Regele Ferdinand I.
(József térszerkezés) 22. szám.

TELEFON-SZÁM 151.

ARAD, 1922.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

Kedd, március 21.

Uj adórendszer.

Bizonyára sok adósújtott kebelből váltott ki megkönnyebbülést az Aradi Közlöny minap közölt ama híre, hogy a kormány legközelebb szakembereket hív egybe, hogy velük megbeszélje az új adózási rendszer alapelveit. A kormánynak ez a lépése mindenesetre megnyugtató, mert föltétlenül annak a bizonyítéka, hogy a Titulescu-féle adótörvényeket, melyek oly sok és jogos izgalomra adtak okot, nem fogják végrehajtani. Megnyugtató ez annyiban, hogy nem fognak egy- és ugyanazon emberrel hét-nyolc bört lehozni, amint ezt a Titulescu féle törvények terveztek. Nem akarjuk ugyan a napot nyugta előtt dicsérni, de feltételezzük, hogy az újonnan megalkotandó adótörvények emberségebbek lesznek. Az állam szükségletel ma kétségtelenül hasonlíthatatlanul nagyobbak, mint mondjuk a háború előtt. Nemcsak Romániában, hanem világszerte. Érthető tehát, hogy az állam most nagyobb adóigényekkel lép fel polgáraival szemben, mint amekelőtte. Viszont azonban a kormánynak is szem előtt kell tartania, hogy nem

szabad az adóigényeket annyira felcsigázni, hogy azok a termelést és az állampolgárok megélhetését veszélyeztessék. Azt mindenki belátja, hogy adók nélkül nem lehet el az állam, abba azonban nem lehet belenyugodni, hogy anynyi adót kelljen fizetni, hogy jóformán mindenki csak az állam robotosa legyen. Ez elkedvetlenítene, sőt kétségbeejtene és semmiesetre sem volna alkalmas a munka- és vállalkozó kedv emelésére.

Mindenekelőtt nem szabad az államnak arra a kényelmes álláspontra helyezkednie, hogy jövedelmének egyetlen forrásául az adót tekintse. Oly gazdag országban, mint amilyen Románia, az államnak számos egyéb jövedelmi forrás is kínálkozik. Ezek után a források után azonban kutatni kell és meg kell nyitni azokat, hogy az állam kasszájába bugyogjanak.

Egy másik, még pedig igen tekintélyes módja az adóterhek csökkentésének a fölösleges kiadások törlése, a szinekurák megszüntetése, szóval a legszigorubb takarékosság az államháztartás minden ágazatában. Ennek óriási a hatása minden egyes állampolgárra. Mert

ha azt látjuk, hogy az a pénz, a mit adók címén kiizzadunk, nem dobálják ki könnyű kézzel, hanem gazdaságos módon kezelik, mint mi jómagunk keservesen megkeresett garasainkat, bizonyos megnyugvás és adózókészség tölt el bennünket.

Végül egyik leghatalmasabb jövedelmi forrása az államnak abból fog előállni, ha a kormány, a

mint többszörösen ígérte, tüzzel-vassal kürtja a korrupciót. Mert hiszen nyilvánvaló, hogy minden eltűnt milliót, újabb millióval kell pótolni, amit az adózó polgárok zsebéből préselnek ki.

Ezeket tartásák szem előtt azok a szakemberek, akik összeülnek az új adórendszer megbeszélésére, de azok is, akik a befolyt adókkal gazdálkodnak.

A nemzeti párt távolmarad.

(Vita Románia alkotmányáról. — Ismét Alba-Julia.)

CLUJ. Az erdélyi nemzeti párt bizalmas üléséről a Román Távirati Irodának sikerült a következőket megtudni: Tegnap délután fél ötkor kezdődött az erdélyi nemzeti párt ülése, amelyen nemcsak a végrehajtó bizottság tagjai, hanem a párt 150 tagu nagyválasztmánya, valamint a megválasztott képviselők és szenátorok közül is többen részt vettek, még pedig Vajda Sándor, Popoviciu Mihály, Moldován Valér, Dobrescu Aurél, Aderviceanu, Hatlegan, Boila Romulu, Dragomir, Socer Aurél, Lascu Demeter és mások.

Az értekezletet Vajda Sándor

nyitotta meg, aki sajnálkozását fejezte ki afelett, hogy Maniu bal-esete következtében nem vehet részt az ülésen. Kijelentette azonban, hogy az ülés lefolyása után behatóan fogják informálni Maniut. Ezután felolvasták Maniunak a királyhoz intézett táviratát, majd a párt végrehajtó bizottságának a választások után kiadott kommunikéjét, amelyeket az értekezlet tudomásul vett. Ezután előterjesztették a napirendet, amelynek egyetlen tárgya az volt, hogy törvényesnek tekintse-e a nemzeti párt a most megválasztott parlamentet és résztvegyen-e annak ülés

Budapesti levél.

(Magyarország — a szobák falán.)

A szobákban télen sült alma-héj vagy meggybefőtt illat volt, májusban a nyitott ablakon át a kiskertből a rozmarin, a betunia, a zsálya küldte be jószagát. És a falon az „Ellenállhatatlan” reprodukciója függött. Ki nem emlékeznek a monoklis, kifent „dandy”-re, aki a multszázadbeli Magyarországból jött át a jelentés? A Singer-varrógép felett, a virágcserepes ablak mellett nők töltötték ábrándok között életüket, a sétához még turnéért kötöttek a derekukra, esténként a függőlámpa ernyője alatt a Magyar Bazár, vagy a Képes Családi Lapok „zöld borítéka” volt a kedvenc olvasmány a polgári házaknál és Karácsonykor ismét felakasztottak egy új Margitay-reprodukciót a falra a többi mellé, talán éppen „A mézesheteket.” Kelengyét varrt a házivarrónő, a völgyény arcképe kerék ramában állott a zongorán, a közelgő nász édes izgalma pirosította a házbeliek arcukat, a szülők a butorkereskedőt látogatták és a nagybácsi hetekig törte a fejét a nászajándékon, amíg végre ő sem tudott egyebet választani, mint minden nagybácsi Magyarországon: egy Margitay-kép reprodukcióját az úju pár fés-

kébe, talán éppen az „Első vihar” címűt. — A magyar polgári életnek amely a mult században folyt itt. Margitay Tihamér volt a festője. Népszerűbb volt minden beszélyírónál, mert ő novelláit lefestette. Érthetőbb volt a népmesénél, mert mindenki megtalálta magát figurában. Csinos nőket, elegáns férfiakat festett, amilyen mindenki szeretett volna lenni. Ugy tűnt fel, hogy örökké tart Magyarországon a 19-ik század, mert úgy megalapozták azt a férfiak hőcseséggel és nyugalommal; úgy látszott: soha sem változik az egyszerű, igénytelen nő-típus, a magyar polgári nő típusa, amely meglegegett kis otthonával, az élet küzdelmeiből remegő szívvel várta haza férjét, névnapok előtt szakácskönyvet forgatott, némely esztendőben néhány hetet fürdön töltött, de mindig legfontosabb volt neki otthonának csinosága, kedvessége, lakályossága: amelyhez föltétlenül szükséges volt egy Margitay-féle kép. Ugy gondoltuk, hogy soha sem kell elhagyni a régi házakat és a megszeretett divatokat, örököltük a szelíd jótét és a csendes erkölcs, legfeliebb a nagyon öregem berek hálnak meg, akik már úgy is megérték a halálra, de Margitay alakjai és vele a multszázadbeli Magyarország örökké megma-

radnak; soha se jöhetnek olyan emberek, akiknek nem tetszene az „Ellenállhatatlan.”

A nők még szerények, még sírdogálnak, amikor bánatuk van, de már erősen változik a divat Magyarországon. A „századvégi” hóhortosságokra még emlékszünk; igaz, hogy nem vette komolyan senki e divatot, mosolyogtunk az új izlés, a megváltozott élet felett, mert a polgári élet még mindig a régi mederben mendegél, a nők szoknyája földig ér, a férfiak még elítélik a feltűnő magaviseleteket, az otthonok ajtaján nem lazul a lakat, de mind ritkábbak már a kedves vendégek, amelyeket a főváros felől hoz a posta. Elmarad a Képes Családi Lapok, Karácsonykor hiányzik a könyv- és műkereskedő kirakatából az új Margitay-reprodukció. A festőművész már nem találja modelljeit a körülötte hullámzó életben, pedig a modellek még itt járnak, csak a festő látja őket megkopottaknak. (Ha emlékszünk: erre a korszakra esik, hogy a Jókai-regényeket sem vásárolja a közönség.) Aradva jön a huszadik század divatja. Margitay Tihamér az elragadó külsejű férfi (aki többnyire saját férfiasságát is belefestette férfi-figuráiba), családottan elhagyja a fővárost, Ungvárott, ebben a mű-

velődésre, finomságra, eleganciára szomjuhozó kis magyar határszéli városkában állít műtermet. Az ungváriak éveken át büszkén emlegetik, hogy az ő falaik között lakik Margitay, de a festő itt sem találja fel már többé modelljeit, hangulatait. Ungvár ezidőtájt „pestebb” Pestnél. Sok házba küldt itt a párisi Printemps-áruház karácsonyi árjegyzékét, a vigszínházi új darabokat, a francia pajkosságokat egyes vidéki városokban még betiltja a magisztrátus, de az ungváriak nem látogatják a színházat, ha a direktor nem játssza a legújabb szindarabokat; az urinők már a század elején selyemharisnyát és „trötör”-szoknyát viselnek, a „Félszűzek” című regényt keresik a könyvkereskedésben, izgalmas partóműlat száll utánuk a korzón és a műkedvelők koncertjén modern zenészek darabjai szerepelnek. Margitay, bár még úgy él a városka társadalmában, mint egy grand seigneur, az Özvegy-cukrászdában csak ritkán vesz fel megrendeléseket arcképére. Ideje nagy részét Karcsván (Ungvár mellett), Guttmann Izidor kastélyában tölti, ahol külön műtermet rendez be neki a ház művészlelkű urnője: Margitay mindinkább eltávolodik a modern élettől, a legújabb művészi törekvéseket kéz-

sein, vagy sem? Az értekezlet jegyzőjévé a beteg Dán Sevér helyett dr. Dragomir Silvius egyetemi tanárt választották meg, majd a vita megkezdődött. Ezután hosszabb vita fejlődött ki az alkotmány kérdéséről. A felszólalásokból konstatálható, hogy a párt tagjainak legnagyobb része kívánja a parlamentből való távolmaradást. Annyit már el is határoztak véglegesen, hogy a parlament ünnepélyes megnyitásokor, amikor a király a trónbeszédet fogja elmondani, nem vesznek részt az ülésen. Ezután kiüldöttséget választottak, amely Vajda vezetésével felkereste Maniut és informálta őt az ülésen történekről. Elhatározták, hogy az ülést hétfőn délelőtt tíz órakor folytatják. Az ülésen számos panasz hangzott el az újabb választási visszaélések ellen is.

A ma délelőtt 10 órára kitűzött ülést 11 órakor tartották meg. Az értekezlet elhatározta még egy bizottság kiküldését, amely elkészítette a határozati javaslatot, és a délután öt órakor tartandó ülésen terjesztette ezt elő. A bizottság azonnal összeült. Délben megjelent a teremben Madgaru parasztpárti vezér, aki Vajdával hosszabb tanácskozást folytatott.

Ellenzéki vezetők a királlyal. Bucuresti. Az ellenzéki lapok értesülései szerint a király a parlamenti ülésnek megnyitására lezajlása után kihallgatáson fogja fogadni az ellenzék vezető férfait és az 6 információjukat kéri a politikai helyzetre vonatkozólag. (RTI).

legyintéssel intézi el, a legnépszerűbb magyar festőnek véli magát, amikor már felejtgetni kezdik Pesten. Férjias külseje kopaszodásával veszt, de Tihamér a régi mindig, rajtafelejtik szemüket a kisasszonyok, amikor leereszkedik a piac-térre, büszke és hozzáférhetetlen, nem igen írja váltóra a nevét, bár a helybeli bankigazgatók tisztelői, többnyire visszavonultan él, mintha lenézné a világot, sokat dolgozik, de képeivel elégedetlen, mintha érezné, hogy odakünn, a műtermen kívül már egy változott, ellenséges világ nyüzög.

Bizonyosan sok magyar ház van még, ahol nem lepte be a padlason a pókháló a Margitay-féle képeket. A nagyleányos mamák és a korosabb asszonyok tán lepörölgék most a rámpákat és megállva az elmúlt divatok szerint öltözött hölgyek és urak előtt, egy pillanatra tán eszükbe jut ábrándos ifjúságuk, mikor a Margitay-féle képekről tanultak pózokat és arckifejezéseket, amint Puskinból szeretni. De a fiatal nemzedék érthetetlenül nézi ezeket a rózsaszínű, elégedett, az élet kis dolgait komolyan reprezentáló figurákat, amikor megzavarodva, magunkat régen, elhagyva és saját egykori arculatunkat többé fel nem ismerve járunk.

Krúdy Gyula.

Botrány a Nemzeti Polgári-párt gyűlésén

(Kiverték az ébredőket. — Andrassy a király-kérdésről.)

BUDAPEST. Gróf Tisza István híveiből azok, akik nem olvadtak be az egysége pártba, ma Nemzeti Polgári párt néven zászlót bontottak Budapesten. A gyűlésen Székely Ferenc elnököl, a kinek elnöki megnyitója után Heinrich Ferenc pártelnök szólalt fel. Heinrich beszédének kezdetén a teremben szétszórtan levő ébredő ifjak a himnuszt kezdtek énekelni és e közben büzbombákat dobtak szét a teremben. A közönség a gyűlést megzavaró ébredőket kiverte a teremből. Amikor Lukács László emelkedett szólásra, egy a terembe visszatért ébredő-csoport a következő felkiáltással sokkal igyekezett megzavarni a beszédet:

— Európa legnagyobb panamsitája! SÓ! SÓ! SÓ!

A gyűlésen megjelent közönség a tüntetőket véresre verte és ki dobta a teremből. Lukács csak ezután folytathatta beszédét, melyben vázolta a párt programját és hangoztatta annak a szükségességét, hogy az értelmiségnek, a polgárságnak a párt zászlaja alá kell sorakoznia.

BUDAPEST. Az Andrassy párt Győrött tegnap tartotta alakuló gyűlését. Gróf Andrassy Gyula beszédében hangoztatta, hogyha a nemzetben bátorság és tisztességérzet lett volna, akkor a király

visszajöhetet volna. Hogy az ország legyen, ahhoz az is kell, hogy a király tényleg király legyen. Han goztatta még, hogy a párt hirdeti azt, hogy az országnak van koronás királya, akinek örökösödési joga van a magyar trónon. A pártnak az a célja, hogy olyan nemzetgyűlési és kormányt hozzon létre, amely lehetővé teszi azt, hogy Öfelsége a legközelebbi időn belül visszatérjen az országba. Ezután felszólt még Friedrich István, aki azt mondta, hogy a pártnak három jelszava van és ezek: Isten, király és haza.

BUDAPEST. A honvédelmi-párt vasárnap tartotta alakuló gyűlését Kispesten. A párt programja: dacos elszántság kifelé és szeretet befelé.

BUDAPEST. A keresztény községi párt ferencvárosi beszámolóján Csilléry András azt hangoztatta, hogy a párt csak keresztény testvért ismer és szerinte a zsidósággal kibékülni nem lehet. Kijelentette még, hogy a párt első feladata, hogy a főváros adminisztrációját megtisztítsa a zsidóktól. A következő felszóló, Buday Dezső azt mondta, hogy Magyarország 5 százalék zsidósága az országban levő vagyon 70 százalékának az ura. Ezért tehát terhekkel is hasonló arányban kell őket sújtani.

Javítják az utakat

(Az állam több utszakaszt vett át.)

Egy kormányrendelet alapján a napokban szállott ki a dról két bizottság, hogy a 130 kilométeres vaskóh-brádi utat a községi és megyei kezelésből az állam átadja, illetőleg állami kezelésbe átvegye. A bizottságok tagjai a megye részéről Boneu Vazul megyei főjegyző, Givulescu Prokop esperes, a közigazgatási bizottság tagja, dr. Cornea radnai főszolgabíró, Banici halmagiui főszolgabíró, az állam részéről Ileana és Bar tos főmérnökök és Gergely mérnök. A megye határán Gyalu marren találkoztak az aradiak a bihar megyei bizottsággal, Ácson pedig a hunyadmegyei bizottsággal. A bizottságok ezután Brádra mentek, ahol az átadásról és átvételről jegyzőkönyvet vettek fel. Eddig a hosszú ut fenntartásának terhet a megye és a községek viselték. A megyének a legutóbb is csak 13 százalékos pótdót engedélyeztek és így annál súlyosabb teher lett volna az ut további karbantartása. A községek is jól járnak az ut fenntartás államosításával, mert ezzel jó uthoz jutnak. Brád vidékén ugy szolván állandóan víz alatt áll az ut úgy, hogy gyakran veszélyes volt ezen az utszakazon a közlekedés. Az állam meghívottai most elhatározták a Körös völgyének rendbehozatalát. Rendbe fogják hozatni a rossz állapotban levő csucs-lazuri 16 kilométeres mekadémiai szakaszt. Halmagiui és Baia de Cris (Körösbánya) és Baia de Cris és Brád között levő 6—7 kilo-

méteres utszakaszok rendbehozatalához is haladéktalanul hozzáfognak. A munkálatokat még most tavasszal meg fogják kezdeni. A községeken keresztül haladó utszakaszok fenntartásához kell ezután csak igen minimális összeggel hozzájárulniok a községeknek.

Nem kell mandátum.

(Bernard Shaw a parlamentről.)

Edinburgból nemrégiben felszóltották Bernard Shawt, a nagy író, hogy a legközelebbi választáson lépjen fel Edinburgban a munkáspárt programjával. Erre Shaw a következő jellemző választ küldötte:

— Minek kérnék én Edinburg polgáraitól felhatalmazást arra, hogy a parlamentben az időt lopjam, oly kártérités ellenében, a melyből nem lehet megélni, míg mint céhem egyik vezére sokkal szebb pozíciót töltök be és jóval nagyobb a jövedelmem? Ha a munkás — vagy bármely más párt egyhangú választást és évi 4000 font fizetést megfelelő nyugdíjjal biztosítana nekem, akkor mérlegelés tárgyává tehetném, vajjon vállalkozzam-e arra, hogy felcseréljem-e mai hallgatóságomat, mely az egész civilizált világból rekrutálódik, egy maroknyi zavaros fejű, haszonleső angol parlamenti urral, akik most nagy gonddal azon mesterkednek, hogy egész Európát ruinálják és a legjobb uton haladnak, hogy tönkre tegyék a saját országukat. A felelettel azonban akkor is adós maradnék. Nekem könnyebb és kellemesebb

volna vízbe fojtani magam. Mindazáltal nagyon hálás vagyok a megtiszteltetésért, melyről az önök ajánlata tanuskodik. Hiszem, hogy Edinburgban van egy pár barátom, talán néhány ezer is, de még sincs elég arra, hogy választási sikerem legyen, még ha akarnám is azt. Én csak azért lennék a parlament tagja, hogy a parlamentnek megmondjam, mit tartok róla és azon emberek politikai intelligenciájáról, kik megválasztják a parlamentet. És szükséges és hasznos foglalkozás volna, de szavazatokat nem lehetne fogni vele.

Sport.

Vasárnapi eredmények.

Labdarúgás. Vasárnap nyiták meg az aradi sporttelepek kapui és mindkét pályán szépszámú közönség kereste fel, hogy tanulni legyenek a labdarúgók első idej küzdelmének.

Részletes eredmények: Glória (CFR) — Kinizsi 1:0 (0:0) A timisoarai őszi bajnokságban veretlenül végző Kinizsit látta vendégül a Glória CFR. több aradi játékoskal megerősített csapata. A Kinizsi, bár több régi játékos el távozott, igen szép játékot mutatott. Steiner, Frech I., Schiller, Zelenka és Frech II. felállású csatársora, melyet egyedül nem ért veszteség, igen szép összjátékkal brillírozott, de a kapu előtt balszerencse üldözte. Fedezetsora és védelme, mely változást szenvedett, mindvégig agilisán szerepelt. Ritter kapus szépen védett egy pár labdát, a kapolt goalt nem védhette. A Glória CFR csapatában a két összekötő csatár, Szabó és Vasvári tüntek ki, a két szélső is szépen játszott. Czibula, Ball Kocsis fedezetsor hasznos munkát végzett, a hátvédek labdabiztonságukkal és szerelésekkel tünnek ki. Szabolcsi kapus több nehéz labdát tett bravurosan árthatatlanná. Az első félidő változatos játékkal telt el. Bár mindkét csapatnak több helyzete volt a goallovésre, eredményt még sem tudtak elérni. Lengyel bíró egy tizenegyest nem ítélt meg a Kinizsi javára. A második félidő közepéig is mindkét csapat egyenlő veszélyesnek bizonyult, majd a Glória CFR fölénykedett és egy pár perccel a befejezés előtt a Glória CFR balszárnyának támadása után egy magas labdát Vasvári az üres Kinizsi kapuba fejel és ezzel a győztes goalt csapata számára megszerezte. — AMTE—TMTE, 2:0 (2:0) Főlyenes játék után győzött az aradi bajnokság őszi fordulójában első helyen álló AMTE. lelkesen játszó timisoarai ellenfelén. A goalokat Csapó és Ermesz rugták. Bíró Markovics Miksa. Glória CFR. II.—Viktória 2:0 (2:0) Az AAC junior mezeli futóversenye. Egyénileg első Schwellengraber (AAC) 21.06 mp. Csapatverseny: 1. Micalacai TK. (Polareczki, Mihók, Varju, Erös, Szauer.) 2. AAC. 3. Hakoah. 4. ATE. 5. AMTE.

— Megjelent a Vidéki Sport legújabb száma, mely részletesen közli a romániai és külföldi sporteseményeket.

— Bizalom az elasz kormány. Róma. A kamarában 275 szavazattal 89 ellenében bizalmat szavaztak Faca nemrégiben megalkított kormányának. A kormány ellen szavaztak: a kommunisták, a szociáldemokraták, a köztársaságiak, a németek és a szlovok.

Az aradi színház.*(Brasov lesz a nyári állomás.)*

A Bucarestben most lefolyt színművészeti megbeszélések, mint értesülünk, olyan megállapodással végződtek, amelyek a magyar színművészet jövő sorsára kihatással lesznek. A tárgyalásokon dr. Janovics Jenő memoranduma alapján megállapodtak abban, hogy az Erdélyi és Bánsági Színészegyesület-fuzionál a román színészek szövetségével, de a magyar színészet ügyeit mint önálló fiók külön intézi. A nyugdíjkérdésre vonatkozólag az a megállapodás, hogy az Erdélyi és Bánsági Színészegyesület új tagjai a bucaresti központba fizetik be nyugdíjilletéküket, míg a régebben működő színészek, akik a magyarországi nyugdíjintézet tagjai, oda is befizethetik illetékeiket. Az aradi színházi szövegkönyv az a megállapodás, hogy az itteni magyar színtársulatnak állandó állomáshelye Arad, míg két és fél hónapos nyári állomása Brasov. Azokon a napokon, amikor Aradon román színtársulat működik, az aradi magyar társulat Timisoara és Lugojon rendezhet előadásokat. A színházi igazgatói concessziók ügyében még nem történt döntés.

Uj elnököt választott az Aradi Iparvállalatok Szövetsége

Az Aradi Iparvállalatok Szövetsége vasárnap délelőtt 11 órakor tartotta évi rendes közgyűlést az Aradi és Csanád Egyesült Vasutak igazgatósági gyűléstermében Koromzay Frigyes Acsev. vezérigazgató elnöklété alatt. Az évi jelentés, a zárszámadások tudomásul vétele és elfogadása után Koromzay Frigyes szövetségi elnök rámutatva arra, hogy feladatát a szövetség 2 évi működésével befejezettnek látja elérve azt, hogy az aradi iparvállalatok közös érdekeik megvédése céljából megfelelő keretek között megtalálták érvényesítésük lehetőségét, a közgyűlés rendelkezésére bocsátja elnöki tisztét azzal a kijelentéssel, megbízatást vállalni továbbra nem hajlandó. — A közgyűlés elismeréssel adózott Koromzay Frigyes elnöknek s helyére a szövetség elnöki székébe megválasztotta Mateescu István mérnököt, az aradi villamossági művek és Hegyaljai Vasut vezérigazgatóját. Az elnöki székeket változatlanul Vigyázó László és Molnár László Astragyári igazgató főmérnökökkel töltötte be a közgyűlés, mely azután behatóan foglalkozott az erdélyi és óromániai társaságokkal való együttműködés kérdésével a balesetbiztosítási díjak sérelmes kirovásával, munkabér kérdésekkel és határozatilag kimondotta, hogy a szakszervezeti törvény idevonatkozó rendelkezései alapján az aradi járásbíróságnál jogi személyiség gyanánt való elismertetését kéri. A közgyűlésen Arad városának 11 nagyobb iparvállalata képviseltette magát megbízottakkal.

Palkó Lázár — képviselőjelölt.**(Uj választás a pancotai kerületben.)**

A jövő hónap közepén Pancotán új választás lesz. Tudvalevő, hogy a pancotai kerületben Ardelean János micelacai lelkész a liberális párt hivatalos jelöltje és dr. Pop C. István nemzetipárti között 17-én és 18-án pótválasztásra került volna a sor. A pótválasztást azonban nem tartották meg, mert a választásra kitűzött idő első napját megelőző napon Ardelean visszalépett. A magyar választási törvény, szerint ez esetben Pop C. Istvánt jelentették volna ki megválasztott képviselőnek. A román választási törvény azonban eltér a magyartól, mert a törvény 78. szakasza értelmében ilyen esetben a választás megsemmisítettnek tekintendő és a megsemmisített pótválasztás után 30 napra új választást kell kiírni. Az új választáson a választási bizottságok elnökeinek és tagjainak ugyanazoknak kell lenniök, akik a pótválasztást megelőző választáson voltak. Akik az új választáson fel akarnak lépni ha a választáson jelöltek is voltak, ismét jelöltetniek kell magukat. A most érvényben lévő választási törvény szerint, ha Pop C. István most fel akarna lépni Pancotán, előbb le kellene mondania a siriái (világosi) mandátumáról. Amit valószínűleg nem fog megtenni. A választási küzdelem tehát megindult Pancotán.

A kerület liberális pártja új névvel bontott zászlót a mai napon. Sikertült megnyernie képviselő jelöltnek a kerület, sőt az egész

környék legnépszerűbb férfiát: Palkó Lázár szőlőbirtokos és bornyagykereskedőt. Ezzel aztán el is dönt a pancotai mandátum sorsa, mert Palkó Lázárral szemben a küzdelem a siker legcsekélyebb reményével sem veheti fel senki.

Dr. Marcus Mihály, prefektus tegnap bekérte Aradra Palkó Lázárt és felajánlotta neki az új választásra a pancotai jelöltséget. Palkó megpróbált kitérni a megtiszteltetés elől. Hivatkozott nagy elfoglaltságára, mely kiterjedt szőlő- és borgazdaságával jár, de a prefektus nem engedett:

— A pancotai jelöltségre sokan reflektálnak, de nekem ezuttal gyakorlati emberre, egy kitünő kereskedőre van szükségem.

Palkó Lázár végre is engedett és vállalta a jelöltséget. Pancotán ma terjedt el a jelöltetés híre és minden körben meleg visszhangot keltett, jeleül annak, hogy Palkót vallás és nemzetiségre való tekintet nélkül mindenki becsüli és szereti. Egy férfi, akinek nincs ellensége. Palkó Lázár borgazdasági tevékenységén kívül vezető szerepet tölt be finánciális téren is. Vezérigazgatója a Pancotai Népbanknak, elnöke a Pancotai Gazdasági Banknak, igazgatósági tagja az Aradanának stb. A közügyek iránti szeretete, meleg szívből fakadó jótékonyága általánosan ismert. A pancotai kerület büszke lesz Palkó Lázárra a bucaresti parlamentben is.

valamint hogy a felierforgalom az utóbbi napokban rendkívül megnagyobbodott, mert aki csak tehetett, igyekezett megrendeléseit még a normális tarifa mellett lebonyolítani.

Csempészek a bíróság előtt.*(Magyarországba átcsempésztett állatok.)*

Az aradi törvényszék csempészügyi tanácsa ma délelőtt tárgyalta Sonka Demeter és János bűnyűjét, akiket az ügyészség azzal vádolt, hogy 1920 júliusában 3 darab juhot, egy lovat, 1920 szeptemberében pedig 33 disznót csempésztettek át Magyarországra. A vádlottak a tárgyaláson azzal védekeztek, hogy első kihallgatásuk alkalmával tett beismerő vallomásaikat csupán a körülmények kényeszerítő hatása alatt tették, amit a kihallgatott tanúk is igazolnak. A továbbiakban tagadják a rájuk rótt bűncselekmény elkövetését. A tárgyalás alatt az ügyész azzal az indokolással, hogy még Stoica András ellen is ki akarja ebben az ügyben terjeszteni a vádat, ami a vádirat kiegészítését teszi szükségessé, a bűnper iratainak az ügyészséghez való áttételét kérte. A törvényszék helyt adott a vádló kérelmének és elrendelte az iratok áttételét. Rácz Traján nadlaci lakost ugyancsak azzal vádolta az ügyészség, hogy 1921 februárjában egy lovat csempésztett át Magyarországra. A vádlott a mai tárgyaláson irással igazolta, hogy a férdéses lovat az akkori timisoarai vásáron egy Topolavec nevű gazdálkodónak eladta. Mivel a bíróság Rácz értatlanságát ezáltal beigazolta látta, felmentő ítéletet hozott.

Vád Andrásyék ellen.*(Lázadás és nem királykérdés.)*

BUDAPEST. Andrásyék bűnyűjét kedden fogja tárgyalni a vádtanács. Gróf Andrásy Gyula, Gratz Gusztáv és Rakovszky István lázadás elkövetésével vannak vádolva és nem a király hazahozatala címén. A vádemelés azért történt lázadás miatt, mert a vádirat szerint a kormányt megakadályozták hivatalos gyakorlatában a közüzemeket, mint a posta- és táviróhivatalokat és a vasuti állomásokat saját céljaikra foglalták le. Eközben magyar állampolgárok ellen erőszakot alkalmaztak. A királykérdésnek az ügyészség szerint a pörhöz semmi köze sincs.

Mulatságok.

— A Toldi-bál. Szombat este jól sikerült táncmulatságot rendezett az aradi Toldi Atlétikai Klub a Fehér Kereszt nagytermében. Szépszámu közönség jelent meg és igen jó hangulatban mulatott a reggeli órákig. Érdekesége volt a bálnak a női szépségverseny, amelynek győztesei: Varga Kató, Polner Erzsébet és Weichselbaum Kató. A nyertesek mindegyike cukorkákkal, likőrrel és egyéb édességekkel megrakott kosarat kapott.

Óriási drágulás Budapesten**(A vasuti tarifaemelés következménye.)**

BUDAPEST. Vasárnap éjjel tizenkét órakor lépett életbe az új tarifa, az áruszállítmányoknál csak hétfőn reggel kezdték meg a drágább díjtételek felszámítását. De már jóval előbb érezhető volt a különböző cikkek horribilis drágulása. Egyszeriben megdrágult minden: ruhanemű, cipő s főként az élelmicikkek. Szinte óráról-órára jöttek ilyen kedves meglepetések. Most a fűszeres mondja be, hogy négy-öt koronával drágább lett ez, vagy amaz, később a pék jelentkezik s közli, hogy hirtelenben felszokott a kenyér ára, azután meg a mészáros tudatja, hogy a hus tegnapról-mára kilónként csekélyke ötven koronával lett drágább. Mindenki a tarifadrágulást hangoztatta, a vasuti szállítási díj emelkedését, — a mely csak hétfőn lépett életbe. S ha vizsgáljuk a tarifaemelés részleteit, akkor kiderül, hogy például a bürgonyánál a régi és új szállítási díj közötti differencia kilónként mindössze tizenöt fillér. Miért lett tehát egyszerre két-három koronával drágább? A főzélékfélék fuvar költsége eddig elé huszonhárom fillér lesz. A különbözet tehát összesen husz fillér;

s mégis próbáljunk csak bármiféle főzéléket vásárolni . . .

— Nagyon drága lett a vasut! — hangzik a mentegetődzés mindenfelé.

A hus szállítási díja kilónként nyolcvankét fillérrel lett drágább hétfőtől a vasuti tarifaemelés révén. S tessék csak végigjárni a csarnokokat vagy megkérdezni a gazdasszonyokat. Ki fog derülni, hogy az elsőrendű hus kilója, a mely tegnap még 120 korona volt, ma már 170, a másodrendű pedig 88 helyett 126 korona. Már a tojás is, a mely egyébként a múlt héten mind olcsóbb áron kellette magát, darabonként egy koronás áremelkedést mutat. A tarifadrágulás legjobban megterheli majd a szemet, a vasutat, a faanyagot, az építési cikkeket és különösképpen az ásványvizet, a mely eddig igen fontos exportcikk volt. Az ásványviz szállítási díját mintegy háromszáz százalékkal emelték fel az új vasuti tarifában. Az e szakmákhoz tartozó vállalatok azonban még nincsenek kellően informálva a várható helyzetről. Az eddigi tapasztalat az, hogy a legtöbb cikk jóelőre mérhetetlenül megdrágult.

HIREK.

A két testvér-nép.

(Román tanár előadása a magyarokról.)

Az aradi román kulturegyesület meghívására vasárnap délután a Kulturpalotában nagytermében érdekes előadást tartott Mehedinti egyetemi tanár Románia erőforrásairól, gazdaságáról és fejlődéséről. A közel másfél óráig tartó beszéd folyamán a nemzetiségi kérdést is érintette. Kifejtette, hogy a magyar nép mongol eredetű volt.

Az etnográfiai és antropológiai eredményekből azt a bizonyosságot lehet leszűrni, hogy a magyar vér a román vérhez áll legközelebb, mert vérkereszteződés hozta közel egymáshoz a két fajt. Ennél az állításánál hivatkozott Hunyadira, mint román származású magyarra. Mintán a román és a magyar nép egymással vérokoni, ez azt a kötelezettséget rója a románokra, hogy magyar testvéreknek a legteljesebb szabadságot adják meg. Meg kell engedniük, hogy a magyarság szabadon és korlátlanul használhassa nyelvét, saját kulturájának élhessen teljes szabadsággal, függetlenül, mert a nyelvi különbségeket eloszlatja a vérokonság. A tanár mélyrelátó, értékes beszéde nagy feltűnést keltett és a közönség élénk tetszését vívta ki. Mehedinti tanár vasárnap délelőtt megtekintette a város nevezetességét és délután a Hegyaljára utazott.

— Feloszló román követségek. Bucuresti. A Viitorul jelenti, hogy április elsejével Románia feloszlatja a portugáliai, egyiptomi, hollandi, norvégiai, tokiói és magyarországi román követségeket. (RTI).

— Leszerelés. Bucuresti. A hivatalos lap közli Cristescu vezérkari főnök rendeletét arról, hogy az 1920. évi kontingenst április elsején hazabocsátják. (RTI).

— Bál a lengyel követségen. Bucuresti. A lengyel követség tegnap este bált rendezett, melyen a királyi pár is megjelent. (RTI).

— Pellengéron az árdragítók. Budapest. Elhatározták, hogy az árdragítók falragaszokon kipelegérezik. Az első ilyen falragasz a napokban fog megjelenni.

— Véget ért a délafrikai sztrájk. Johannesburg. A szakszervezetek ma a sztrájkot befejeztéknek nyilvánították.

— Házasság. Aszod Vilmos és Deutsch Anna vasárnap házasságot kötöttek.

— Cégbejegyzések. Karácsony Sándor, Zsédai István és Mera Terentius a törvényszéktől a Városi kávéháznak Karácsonyi Zsédai és Mera-cég alatt való bejegyzését kérelmezték. A Neuman Testvérek részvénytársaság Neuman Testvérek-cég alatt egy gabona kereskedés részére bejegyzést kértek az aradi törvényszéktől.

Legitimista tüntetés Bécsben Küldöttség az angol követségen.

BÉCS. Vasárnap több száz legitimista jelent meg az angol követség előtt Haynigg Kunó volt főhadnagy és gróf Grundemann Rudolf, az angol király unokaöccsének vezetésével. A követ távollétében a titkár fogadta a küldöttséget, amely előadta, hogy az osztrák legitimistákat mély fájdalommal tölti el az excsászári pár méltatlan helyzetéről szóló hírek. Az angol királyhoz és királynőhöz szóló kérvényt nyújtanak át, hogy segítsenek. A titkár átvette a kérvényt és kijelentette, hogy a nagykövetek tanácsa Párisban most tárgyalja az apanázs kérdését. A küldöttség megjegyezte, hogy a tanulmányozások nem sokat hasz-

nálnak. Grundemann különösen az angol királynőt kéri, hogy segítsen a száműzötteken és gondoskodjék, hogy Zita lebetegedésekor ne maradjon orvos nélkül. A titkár kijelentette, hogy a kérvényt átadja a követnek, aki az eredményről értesíteni fogja a küldöttséget. Az utcán várakozó tömeggel közölték a beszélgetést.

— Éljen Károly osztrák császár és magyar király! hallatszott ekkor több felől.

A szocialisták megütközéssel fogadták azt, hogy a követségen fogadták a küldöttséget. Az ügynek a parlament előtt folytatása lesz.

— Olcsóbb lett az express. A CFR. vezérigazgatósága a nemrég tartott bécsi vasúti kongresszus eredményeképpen rendeletet küldött az aradi kerületi vasútigazgatóságnak, amely szerint a Bucuresti és Páris között Bécsen keresztül közlekedő expressz jegyeknek árait 30 százalékkal leszállítják. Ezután a most küldött rendelkezés értelmében Aradon a vasúti pénztár Párisig adhat ki menetjegyet. Ugyancsak rendeletben értesítették arról a vasútigazgatóságot, hogy ezentúl a Magyarország felé induló személyvonatokhoz Magyarországon és Ausztriában lesz közvetlenül csatlakozó gyorsvonat.

— A ki nem függesztett árjegyzék. Porczán János korcsmárost az árellenőrző bizottság 100 lei pénzbüntetésre kényszerítette, mivel vendéglőjében nem függesztette ki az árjegyzéket. Felbevezés folytán az ügy ma került az aradi törvényszék elé, amely a vendéglős felelősségét, mint elkészítet visszautasította és az ítéletet helybenhagyta.

— Árlejtés a városi konyhakertszere. A városi gazdasági szék ma délután nyilvános árlejtést tartott a városi konyhakertszere bérbeadásáról. Három ajánlattevő: Szöllőssy Ödön, Motorca Coriolán és Törökfalvi Dezső jelentkeztek. Az utóbbi minden feltételt elfogadott, míg Szöllőssy és Motorca csak három évre voltak hajlandók bérbevenni a konyhakertszert. A gazdasági szék az ajánlatokat döntés végett a tanács elé terjeszti.

— Kijáró tisztviselő. Ma délután bentlart szerkesztőségünkben Perényi Ignác volt sziguranca tisztviselő, aki lapunk március 18-i számában megjelent „Kijáró tisztviselő” című cikkünkre a következők megállapítását kéri: Még a múlt év szeptemberében megjelent nála Schmidt Sándor Marja-gyári munkás és kérte, hogy amerikai utlevelét szeresse meg és ezért 4500 lejt adott, a melyet a tisztviselő Reu Illés szigurancafőnöknél letétbe helyezett. Közben Schmidt Sándor vesztegetés címén jelentést tett az aradi törvényszéken Perényi Ignác ellen. Az ügyet a hó 17-én tárgyalta a törvényszék vádtanácsa és a tisztviselőt felmentette. A 4500 lejt pedig az államkincstár javára elkobozták. Perényi tehát sem hivatalos uton nem foglalkozott utlevelék megszerzé-

sével, sem pedig hivatalon kívül és állásától nem függesztették fel, hanem ő maga vált meg hivatalától.

— Ünnepe a cluji egyetemen. Cluj. Az egyetemen tegnap nyújtották át a francia köztársaság elnökének a kitüntetését. dr. Pacovica és dr. Jacobovici egyetemi tanároknak, továbbá dr. Bratu egyetemi tanár nejeinek. Az ünnepségen részt vettek a Clujon időző összes külföldi konzulok, az egyetemi tanári kar teljes számmal és szépszámu közönség. (RTI).

— Amikor a titkosrendőr vásárol. Zimmermann Lajos nagykereskedőhöz ezeltől két hónappal beállított egy ember és 10 deka szeget kért. Mikor megkapta eltávozott. Délután azonban visszajött — mint titkosrendőr és felszólította a kereskedőt, hogy mérje le előtte a szeget, mivel az árúért számított 3 leies árat drágálotta. A kereskedő le mérte a szeget, mely 12 deka volt és kijelentette, hogy azért adott ennyit, mi vel nem volt aprópénze visszaadni. A titkosrendőr ennek dacára fellejtette a kereskedőt árdragításért akit ma vonjt felelősségre az aradi törvényszék. Ítélethozatalra azonban nem került a sor, mivel a bíróság még a bizonyítás kiegészítését és a titkosrendőr kihallgatását látta szükségesnek.

— Halálozás. Ozy. Németh Lajosné szül. Weisz Karolin ma hajnalban meghalt. Az elhunytat kiterjedt rokonság gyászolja. Temetése holnap, kedden délután 3 órakor lesz a Str. Marasesti (Kossuth-utca) 35. számú házból.

— Ami nagyon kellemetlen. Bucuresti. A kommunista-per tárgyalóteremének tulajdonosa cédulát ragasztott ki a terem ajtajára, amelyben megtiltja, hogy az ő házában folytassák a per tárgyalásait, mert ez neki nagyon kellemetlen. (RTI).

— Olcsó burgonya a Közélelmezési hivatalnál. Értesítjük a város közönséget, hogy a Közélelmezési hivatalnál (Kulturpalota) burgonya kapható, melynek ára 10 kg-ként Lei 15.

— Olcsó hagyma a Közélelmezési hivatalnál. Értesítjük a város közönséget, hogy a Közélelmezési hivatalnál (Kulturpalota) még mindig kapható vörshagyma kg-ként 5 lei 50 banis árában. Legkisebb mennyiség 5 kg.

— Elfogott bogárok. Az annak idején nagy port felvert Horn-féle pékrablás egyik tettesét ma ismételtén letartóztatta a vizsgálóbíró. Papp László, aki annak idején kitöltötte a büntetését, alig hogy megszabadult, társult egy Szeleczsán János nevű csirketartóval,

akit az ügyészségen már nagyon jól ismernek. Együttessen több betörést követtek el. A vizsgálót eddigi adatai szerint majdnem biztosra vehető, hogy a közelmúltban elkövetett Lengyel Lőrinc- és Kayser Rudolf-féle betöréseket, továbbá a Patronázsegyesületet és a Palkovics vendéglőt ért betörést szintén ők követték el.

— Estély Horthy kormányzónál Budapest. Horthy Miklós kormányzónál ma estély volt, melyen résztvettek József főherceg és családja, a diplomácia, a közélet és társadalom előkelőségei közül mintegy hatszázan.

— Keleti szőnyegszövőtanfolyam Aradon. Dr. Nagy Orbán volt jászág igazgatósági főtanácsos oradeamarei és satumarei mintán Aradon is tanfolyamot nyit, melynek főcélja az lenne, hogy résztvevői lehetőleg rövid idő alatt elsajátítsák keleti (perzsa, szamyrna és kaukázusi) szőnyegek készítésének módját. A háború okozta hatalmas valutáris eltulodások, az importálási nehézségek és számtalan más körülmény, amely az orientális szőnyegek behozatalát ma ugyyszólván teljesen lehetetlenné teszi, ma már ráutalják arra a közönséget, hogy maga készítse el szőnyegét. A szőnyegszövő tanfolyam, amelyre egyelőre csak 60 jelentkezőt vesznek fel s amely műtörténeti és a szükséges oriológiai ismeretek elsajátítását is lehetővé fogja tenni. 6 héttig tart, hetenként kétszer hétfőn és csütörtökön délután 2—5-ig a Kriszina féle táncteremben. Dr. Nagy Orbán, aki alapos ismerője a keleti szőnyegeknek, művészeti és történelmi szempontból fogja ismertetni a szőnyegszövést. Felvilágosításokat dr. Nagy Orbán ad.

— A „Kereskedelmi, Ipari és Pénzügyi Compass” cluji szerkesztősége román, magyar és német nyelven hatalmas kötetet készült kiadni, s abban Románia iparának és kereskedelmének fokozatos fejlődését a kereskedő világnak bemutatni. A kötetben — mit „Kereskedelmi Kalendar” oimén ad ki s amiből sok ezer példány kerül külföldre — nemcsak minden részvénytársaság múlt évben elért üzleti eredményéről fog beszámolni, hanem abban Románia minden nagyobb vállalatát és nagykereskedőjét díjtalanul iktatja be, miáltal iparunknak és kereskedelmünknek megbecsülhetetlen szolgálatot tesz. Ugy az államnak, mint minden részvénytársaságnak és nagykereskedőnek érdekében áll, hogy a mielőbb elkészüljön és belőle iparunkról, kereskedelmünkéről, minden aziránt érdeklődő hű képet alkothasson magának. A szerkesztőség — amint értesülünk — lázas szorgalommal dolgozza fel a bankok, ipari és kereskedelmi részvénytársaságok 1921. évi zárszámadásainak adatait, minden reményünk megvan tehát ahhoz, hogy végre kereskedelmi compassunk elkészül. A szerkesztőség egyébként ezuttal is felkéri a részvénytársaságok igazgatóit, hogy múlt évi zárszámadásaikat, a nagykereskedők pedig a hozzájuk kiküldött kérdőíveket címére küldjék be. Amelyik vállalat kérdőívet nem kapott, levélben kérje a compassba való felvételét.

— Árdragítási tárgyalások. Az első foku árdragítást ellenőrző bizottság a hó 22., 24., 27. és 29-ére kitűzött tárgyalásai délelőtt 9 óra helyett délután három órakor kezdődnek a törvényszéki épület I. emelet 91. számú tárgyalótermében.

A cukorpanamisza újabb búna. A cukorpanamista Dusánszky László foglalkozás nélküli pincér bünlajstroma mára újra gazdagabb lett egy ponttal. Egy újabb fejletetés érkezett eljőve özv. Szántónétól, aki Sirian volt háziaszonya. A régi recipe szerint eteti is kicsit 330 lejt „cukorra.” Majd amikor fejletetéssel fenyegettek, 100 lejt tudott csak visszaadni, mivel akkor már nem volt több pénze. A sirian háziaszony panasztát is belefoglalják a vádiratba.

Hajat festünk valódi francia „Henna”-val és „Arábia”-val minden színben. Fehér hölgyfodrász-szalonn.

Közgazdaság.

A valutapiac.

Aradi valutára (Március 20.)
Dollár 135, márka 0.52, dinár 1.60
sokol 2.40, magyar korona 0.19,
budapesti kifizetés 5.70, bécsi kifizetés 49, berlini kifizetés 0.50,
francia frank 12.5, prágai kifizetés 2.38.

Bucuresti kurzusok. (Március 20.)
Napoleon d'Or 465, francia frank 12.20,
angol font 585, lira 6.85, márka 0.52,
dollár 137, sokol 2.60, magyar korona 0.20,
dinár 1.74. Kifizetések: Páris 12.28,
London 595, Berlin 50, Milano 7, Prága 2.40,
Newyork —, Belgrád 1.70.

Zürichi nyitás. (Március 20.)
Berlin 180, Newyork 513, Milano 2610
Prága 887.5, Budapest 64, Zágráb 155,
Bucuresti —, Varsó 13, Bécs 8,
lebélyezett osztrák korona 8.

Budapesti nyitás. (Március 20.)
Napoleon d'Or 3040, dollár 807, márka 291,
osztrák korona 11, rubel 40, leu 503,
sokol 1391, dinár 938, lengyel márka 18.25.

Zürichi zárlat. (Március 20.)
Berlin 173, Newyork 513, Milano 2610,
Prága 885, Budapest 63, Zágráb 155,
Bucuresti —, Varsó 13, Bécs 7.25,
lebélyezett osztrák korona 7.50.

Budapesti zárlat. (Március 20.)
Napoleon d'Or 3060, dollár 813, márka 2785,
osztrák korona 10.87 és fél, rubel 40,
leu 594, sokol 1395, dinár 968,
lengyel márka 18.25.

Uj igazgatósági tagok két aradi pénzügyésznél. Az Aradi Első Takarékpénztárnál megüresedett egyik igazgató tagsági helyre értesüléstink szerint Zima Tibort, a kereskedelmi és iparkamara főtitkárát választják meg. Az Aradmegyei Takarékpénztár új igazgatósági tagja Matrovitz Adolf lesz.

Lóárverés. Köz híre tétetik, hogy a 19. Pioneer batalion március 24-én délelőtt 8 órakor a marhavásártéren 53 darab lovat nyilvános árverésen áruba bocsájt. 1922. március 18. A 19. Pioneer batalion parancsnoksága.

A kivételi illetékek. Bucuresti, A minisztertanács tegnap foglalkozott a kivételi illetékek megállapításával és elhatározta, hogy az exportilletékeket az illető állam valutájában kell kifizetni. Kivételt csak gyenge valutája országok képeznek, mint Németország, Bulgária és Lengyelország. Ezek a kivételi illetékeket leiben is leróhatják. (RTL)

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

A szerkesztésért:

KÁROLY JÓZSEF
felel.

Irodalom és művészet.

A városi színház műsora. Kedd: Tosca, Aca de Barbu és Grozavescu felléptével. (Bérlétszűnet.) Szerda: Gazdag leány, bemutató előadás Poór Lili felléptével (B. bérlé.) Csütörtök: Gazdag leány, Poór Lili felléptével (C. bérlé.) Péntek: Hazatérés Poór Lili felléptével (A. bérlé.) Szombat: Álarcok, bemutató előadás Poór Lili felléptével (B. bérlé.) Vasárnap este: Álarcok, másodszer. Poór Lili felléptével (C. bérlé.) Hétfő: A Reichstadti herceg, operett-bemutató László Andorral (A. bérlé.)

A színházi fróká kör. Grozavescu Traian, a cluj opera nagytehetségű tenoristája és Aca de Barbu, a csodás hangú énekesnő Puccini legszebb operájában a Toscában tartják bucsufelléptüket. Scarpia szerepét Róna Dezső éneke. — Az aradi közönség kedvence, Poór Lili mostani vendégjátékához három nagyszerű szerepet választott. Szenes Béla Gazdag leány c. vígjátékában a Freulein Mariet játsza, Biró Lajos Álarcok című drámájában a fő női szerepet, Harriottot és végül Fiers és Croisset Hazatérés című vígjátékában Collet szerepét fogja eljátszani. Mind az öt fellépése rendes bérlétkben megy. — Vasárnap délután marseket helyarákkal a Tündérek cseléje operett van műsoron.

Aca de Barbu, a cluj román opera kiváló énekesnője szombaton lépett fel a „Cigánybáró” Saffi szerepében. Csengő, nagy erjedelmű hang, nagyfokú iskolázottság, zenei intelligencia, nemes egyszerű játék jellemzik a művésznőt, akit a közönség egész este lelkesen ünnepelt. A kórus teljesítményéről a legmelegebb elismeréssel kell szólnunk, amé Gellért Pál karmester érdeme. Tibor Lóri Ciprása régi értékes, jó alakítás. Ocskay Mihály, aki többször kifogástalanul énekelte Barinkayt, ezúttal nem volt diszponálva. Szabó Gyula szépen énekel. Faludy Károly és Inke Rezső képviselték a humorot olykor-olykor sikerrel. Benkőné jóízűen játszott. Kedvesen mókázott Sebestyén Jenő. Zilahy Irénke erejét meghaladó énekes szerepre vállalkozott. Miért kellett neki eljátszani amikor több énekesnője van a társulatnak?

Haladás előadás. A minden szombatra nagy figyelemmel összehívott Haladás-műsorok egyik legsikerültebbjét élvezte végig legutóbb a természet zsúfolásig megtöltött közönség. Lorant Sanyi volt az első szereplő, aki higgadtan, precízén játszott zongorán egy Horváth rapszodiát. Károna Ilonka meleg hangon szavalta Kiss József egyik legkiválóbb költeményét s a mindenkori szombati szabadelőadás után a Haladás egyik kis szavaló művésze: Rónay Idus kapott egy Szász Károly költemény elszavalásáért viharos tapsot. Assadi Magda erőteljes zongorajátékát éppolyan tetszéssel fogadta a közönség, mint ahogy megtapsolta Bohm Erzsébet perlamos szereplő énekét, akit Gellért Pál karmagy kísért. Nagy Zoltán tízkár szavalata és konferálása sok színnel és tartalommal töltötte meg az érdekes műsort, mely fél óra kor ért véget.

Sebestyén Jenő — vőlegény. A színház népszerű táncoskomikus, az örökké vidám Sebestyén Jenő az utóbbi időben megkomolyodott. Kávéházba is alig jár, arról pedig teljesen leszokott, hogy a harminckét levélű bibliát forgassa. A bennfűtesek szívügyét sejtettek a komolyság mögött és jól sejtettek. Mára kiderült, hogy Sebestyén Jenő boldog vőlegény. A boldog menyasszony pedig Vannay Böcke, özv. dr.

Vannay Jánosné leánya. A mai napon Sebestyén barátai és ismerősei gratuláltak a művésznő új szerepéhez.

Ma közhelyre fizetődött és művészi előadás a Modern Kabareóban. Az új műsor óriási tetszést aratott. A „Hálós esküvő” című dráma igazán érdekes meséjét lélekzetű visszafelé halgató végig a zsúfolt ház közönsége. A „Dinnye” című vígjáték — „Simmy mária” című dnet — „Pifke és Pafke” bohózatos bokszpárbaja, stb. nagy kacagást váltottak ki. Jegyek egész nap válthatók a kabare pénzáránál. Előadás után szeszlig parketlánc.

MOZI. Forgószél klasszomány. (Vígjáték „A sátn napiója” főszereplővel.) A forróvérű herceg és kacér amerikai leány két egészen ellentétes figurája a drámának és Dorian Lucy széleskálajú művészetéből mind a két oldaltól. Ez a szép és kiváltságos tehetségű művésznő és partnerét keddtől kezdve viszonylatjuk az Apollóban. Csak emelt a művészi esemény értékét, hogy ez alkabommal nem fojtó levegő drámában, hanem a „Forgószél klasszomány” című ragyogó ötletességgel megírt vígjátékban élvezhetjük játékukat. A darab szinte ontja magából a szellemes humort és a groteszk helyzeteket. A filmet a magyar származású Kertész Mihály rendezte.

A ködön túl. (Nagy tengerész dráma az Urániában.) Keddtől kezdve „A ködön túl” című filmet vetíti az Uránia. A dráma meséjének nagyrésze a szabad tengeren, egy világító torony közelében játszódik le. Oly idegizgalmas jelenetek peregnék le szemünk előtt, hogy pillanatokra visszafelé fordítjuk lélekzetünket. A dráma szereplőit többet nyújtanak a színész munkánál: életüket teszik nem egyszer kockára, hogy mennél realisabban togyék a megrázó cselekményt.

Diplomáciai eljárás

egy városi tolok miatt.

Az aradi Hungária-textilgyár még 1916-ban kérvényt nyújtott be a város vezetőségéhez, melyben a gyárhoz tartozó terület egy részét felajánlotta a városnak és érte cserébe a Pécska-ut melletti kért területet, amelyre munkás- és tisztviselőházakat szándékozott építeni. Egyben kérte a várost, hogy a terület mellett utcát nyithasson. Annak idején a városi közgyűlés letárgyalta a gyár kérvényét és minden tekintetben megfelelőnek találta az ajánlatot, amelyet el is fogadott. A város a közgyűlés határozatát az összes iratokkal együtt felterjesztette Budapestre a magyar belügyminiszterhez. Közben a város használatba vette a gyár által felajánlott területet. A magyar belügyminiszter jóváhagyása azonban nem érkezett meg Aradra, hiabár illetékes helyen szerzett értesülések szerint a jóváhagyás megtörtént. Ma délelőtt Hermann, a Hungária-textilgyár igazgatója felkereste dr. Angel István polgármestert és bejelentette, hogy a gyár megakarja kezdeni az építkezéseket és kéri, hogy a cserébe kapott területet bocsássa rendelkezésére a város. A polgármester kijelentette, hogy sürgősen intézkedik, hogy a budapesti belügyminisztériumban fekvő aktákat diplomáciai úton minél előbb visszakapja és akkor semmi sem áll utjában annak, hogy a gyár az építkezéseket megkezdhesse. Az Aradi Közlöny munkatársai kérdést intéztek

dr. Angel István polgármesterhez, a magyar belügyminiszter, esetleges jóváhagyási rendeletét a város érvényesíteni fogja annál is. A polgármester kijelentette, hogy ha a jóváhagyás 1916-ban kelt, a város érvényesíteni fogja annál is inkább, mert már használatba vette a cserébe felajánlott területet. Ha az akták Aradra érkeznek akár jóváhagyva, akár nem, a város mindenesetre felterjeszti a bucarestii belügyminisztériumhoz.

Acordarea de bai (ourá balneară) sanatorii de convalescentă etc. pentru membrii asigurati la Casa Cercuala pentru Asigurarile Sociale Arad. Aceasta Casa Cercuala cu cateva saptamani mai inainte a adus la cunosinta membrilor asigurati, prin publicatiuni afisate in localurile sale precum si prin trimiteres acestor publicatiuni la unii patroni spre afisare, ca sa-si inainteze cererile pentru bai sau sanatorii la aceasta Casa Cercuala cel mai tarziu pana la 31 Martie 1922. Cererile inaintate dupa aceasta data se vor trece la dosar fara raspuns. Exceptii se pot face numai in cazuri de forta majora adeoa in cazuri de boale grave provenite ulterior. Deci si pe aceasta cale rugam membrii asigurati de asi inainte cererile pana la data sus amintita.

Munkáspszntári tagok fürdőbentelése. A munkásbiztosító pénztár néhány hét előtt hirdetményben és a munkaadók útján fel-szólította a pénztár tagjait, hogy fürdő- és sanatoriumi kezelés iránti kérelmüket március hó 31-ig juttassák el a pénztárhoz, mert később beérkezők figyelembe nem lesznek véve. A Directiunea Regionala rendeletoe folytán a pénztár ez uton is figyelmezteti a tagokat, hogy kérvényeiket a jelzett időpontig benyújtani el ne mulasszák, mert csak kizárólag a március 31-ig beérkezett kérvények lesznek felülbíralva és elintéztve.

Régi közmondások — új köntösben.

Ki mint vet, úgy arat = Ki mint veti, úgy arat...
Lassu vis partot mos = Lassu vis partot mos...
Szegény ember dolgát sóhtoval bírja...
Többet pénzzel, mint erővel...
Ha rövid a kardod told meg egy lépéssel = Ha rövid a kardod, menj el a lezerelési konferenciára, ott kapsz egy hosszabbat...

NYILTER.

Az ezen rovat alatt közzétett nem vállalunk felelősséget.

Értesítés.

Dentsch Anna női- és gyermekruha divattermék Str. Mar-sesti (Kossuth-utca) 1. sz. alá, gyógyszerár mellé helyezte át.

Felhívás!

Ugyfelem Gróf Nemes és Schwartz cég megvette Lengvály Zoltán és Társa aradi cég üzletét miért is ezennel felhívom az esetleges hitelezőket, hogy követeléseiket 8 napon belül írodamban Arad Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 42 bejelenteni sziveskedjenek, miután ellenkező esetben követeléseik többé nem lesznek figyelembe véve és azokért ügyfelem felelősséget nem vállal.

Dr. KELEMEN GÁBOR.

Futárt inditunk szerdán este Cluj (Kolozsvárra) magyar és cseh vi- **KELET** hírlapiroda
zumot 36 óra alatt közismert pontossággal szerzünk:

Apró hirdetések.

Alkalmazás.

VAM- ÉS KERESKEDELMI örlésben hengerek, kövek szikzátki kezelésében jártas főmolinár állást keres. Juhász Béla Vinga. 1162

A HÁZTARTÁS belső és külső munkáiban jártas intelligens nő oly házzelvezetőnői állást keres, hol családtagnak tekintenék. Jellege "A munka mindent legyőz" Levelet a kiadóba kér. 1221

ÓNALLO varrőleányt felveszek Plafa Lupet (Szent Péter-tér) 7. 1228

KERESÜNK felnőtt intelligens férfiakat és nőket éttermi és kávéházi kiszolgáló személyzetnek rövid szakkiképzésre. Kezdő javadalmazás éttermekbe 800 lei és teljes ellátás, kávéházakba 1100 lei és uzsonna kávé. Jelentkezni lehet Mayer Antal éttermében, Strada Bucur (Eötvös-utca). 1227

TANULO fűszerüzletbe felvételt Karasz & Schlosser cégnél Arad. 1229

HÁZZELVEZETŐNÖK ajánkozik középkorú nő vidékre magányos urhoz. Cma Wallinger hirdetőjében. 11648

Lakás.

APRILIS elsajere keresek egy külön bejárattal bútorozott szobát. Ajánlatokat "Csála" jellegre kérek. 1217

Vétel és eladás.

ELADÓ ebédő háló, szalongoarnitúra, sárgaréz butor, íróasztal, vendéglői kerti asztal, fogas, új ágynemű, selyem paplan, lőszőr, ágybetét, szőnyeg, ét-szervíz és különféle tárgyak Str. Constantinului (Batthyány-utca) 19. Megtekinthető köznap délelőtti órákban 1219

ELADÓ BOR 1920. évi muszkai, Cim Str. Nicu Filipescu (Plórian-utca) 35. Kripp. 1216

HATLOERŐS benzínmotor elsőrendű gyártmány malom hajtásra, vagy eséplésre alkalmas, sürgősen eladó szódagyár, Buteni. 1220

MESZAROS SZATYOR, utazó kosár eladó Osztyás Gyula Arad Bulev. Regule Ferdinand (József főherceg-u) 12. 1222

HOMOK Braun Osztyás Arad, Strada Ghisba Birta (Varjassy József-utca) 34. téglagyárában minden mennyiségben kapható. Vagontételekben is szállít. Városi telefon: 171. Gyári: 185. 1227

ASZTALOS SZERSZÁM eladó, Cim a kiadóban. 1284

EBÉDLŐSZONYEG eladó Str. Miroca Stanesco (Verbőczy-utca) 5. I. 1231

BURGONYA waggontételekben olcsón kapható. Értekezni délután 5 óráig Str. Nicolae Grigoresco (Munkácsy-utca) 8 emelet 19. 1132

ELADÓ íróasztal, gyermekkabát és paplan 2 húzattal Nagy, Str. Popa George (Ferdinand-utca) 10. 1286

EZER modell tartalmazó divatlapalbumot küldünk ajánlott kereszt körében, ha 30 lejt beküld a Kelet hírlapirodába Aradra. 11542

AJANDEKTÁRGYAK legolcsóbb beszerzési forrása a Salon Artistique (Fischer Eliz-palota). Antik és modern porcellánok, butorok, szobrok, figurák, vörök festmények, mersezetek, perzsa szőnyeg, rez, ezüstművek vétele, eladása, cserélete és bizományba vétele a legelőnyösebb feltételek mellett. 11691

HUSZEZER DARAB 2 éves száraz elsőrendű hordódonga eladó Farkas Jenőnél Belavásár. 1097

MINDENKINEL TÖBBET fizetünk képekért, bronz, márvány és porcellán figurákért, perzsa szmirna argamant-szőnyegekért, török kendőkért, antik és modern butorokért, zongorákért, modern és antik dísztárgyakért, japán vázakért, régi ezüst és arany műtárgyakért, mindenemű műbecsi részéért. Szépművészeti Salon Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) Ortutay-palota. 11911

KÖNYVTÁRAKAT hangjegyeket magas áron vesz Kerpel könyvkereskedése 12191

PIANINOT, zongorát gyöngyököt, briliánsokat magas áron veszek. Levelet "Planino" jellegre a kiadóhiva'alba kérek. 12021

GYÖNYÖRŰ SZALON GARNITURA olcsón eladó a Szépművészeti Szalonban Ortutay-palota 12111

FÉRFI ruhaszövetek olcsón szerezhetőek be Strasser divatruházában szemben a Lutheránus-templommal. 871

Ingtalan.

IPARTELEPNEK alkalmas belvárosi ház elfoglalható műhely, raktár és lakrészekkel eladó Bővebbet: Wallinger-irodában. 11648

ELADÓ Strada Alexandrescu (Bercsényi-utca) 16. számú ház elfoglalható négyszobás lakással. Bővebbet Wallinger-irodában. 11647

Uzletek.

JÓFORGALMU órástűzlet eladó. Cim: Wallinger hirdetőjében. 11647

Oktatás.

KERESEK LEHETŐLEG diák kisaszszonyt II-ik polgárista leányomhoz ki a román nyelvet is bírja. Gorbner Str. E. Ghisba Birta (Varjassy József-utca) 9. I. emelet. 1226

ALSOBB OSZTALYU gimnásiumi tanuló mellett instruktorkodást elvállalok. Cim a kiadóban. Szalassy Aladár Str. Pescariilor 4. 1285

Különléle.

HÁZMESTERI állást cserélnék egy megfelelő lakásért Str. Bucur (Eötvös-utca) 1. Rozsnyay-ház. 1225

HIVATALNOK család keres kertet bérbe, ahol szabad idejét eltöltheti. Cim: Wallingernél. 11648

ELCSERÉLNÉM asztalos műhelyemet 1 szobás utcai lakással együtt. Cim a kiadóban. 1233

Primaria órasulni en drept de municipiu Arad.

1698-1922. prim. PÁLYAZATI HIRDETMEY.

Aradváros törvényhatóságánál lemondás folytán üresedésbe jött és a VII. fizetési osztály 3. fokozatára nézve megállapított illetményekkel díjazott tanácsnoki állásra ezennel pályázatot hirdetek és felhívom mindazokat, kik az 1883. évi I. törvényclikk 3. §-ában előírt képességgel rendelkeznek és a román nyelvet szóban és írásban bírják, hogy pályázati kérelmeiket képzettségük és eddigi szolgálataikat igazoló okmányaik kapcsán folyó hó 26-ig bezárolag hozzám nyújtsák be.

A város szolgálatában nem álló pályázók egészségi állapotukat hatósági orvosi bizonyítvánnyal tartoznak igazolni.

Arad, 1922. évi március hó 17.

Dr. Roba, polgármester.

Legolcsóbb

legfinomabb szabad lúgtól mentes kitűnően habzó finom illatú mosdó szappanokat készít

Dr. Földes és Hehs

Eladás nagyban és kicsinyben. Dr. Földes gyógyszerész. 1218

Hölgyek figyelmébe!

Angol és Francia munkát olcsón vállal Str. Eminescu (Deák F.-u) No. 36.-II. udvar. 11648

FRISS

hering

érkezett 1921 őszifogásu a Banca Centrala aradi fiókjánál.

Ugyanott garantált 98-99% 11541

KÉKKÖ

kapható a legelőnyösebb árban.

Ingyen kap

egy francia pipere szappant,

ha

Szabó drogeriába

eszközi bevásárlását 10 pénztári block felmutatása ellenében. 1227

AZ IGAZI UTAT!

Hamburg 6. Postafiók. 12331

Fr. H. Soltau, betegkezelő

kollektívákat megfertőtlenít

gázt, ellenkező esetben az összes

bedelt Szavatók általános

Speciális szem- és legelőnyösebb

orvosi ajánlatokkal felvezetett

Arad! eseten ne engedje meg

speciális szem- és legelőnyösebb

dejt meg szem- és legelőnyösebb

struktúra elmaradása eseten ten-

meg a vizsgálaton eseten. Men-

dijellen tanácsom téven alkalm

Brillians köveket, arany- és ezüst-tárgyakat a legmagasabb áron vesz: 1112

Hirsch Jenő órák és ékszerész

Strada Metianu (Forray-utca)

Figyelem! Kávéházak! Vendéglők!

Mindenféle Liqueurok és Pezsgők, Cognacok és Rumok kaphatók olcsó árban 10% engedménnyel. A n. é. közönségnek is ajánlunk Parfümöt, Pudert, Kölni-vizet és egyéb toilett cikkeket.

Gyógyarut és különlegességet nagyban.

Eugen Lazar si Comp. Gyógyó Nagydrogeria. 852

Németh Arpád, Németh Mária férj Timkó Miklósné, Németh Pál, Németh Etel férj, Knott Józsefné, Németh István, Németh Rózsa férj, Kertész Béla, Németh József, Németh Ferenc és Németh Ernő a maguk, ugyas alólírottak, valamint számos rokon és ismerősök nevében is mélyen megtört szívvel szomorúan jelentik a felejtetetlen jó édesanya, hőn szeretett anyós nagymama, dédanya, testvér, nagynéni, rokon és jóbarát

özv. Németh Lajosné özvi. WEISZ KAROLIN

1. é. március hó 20-án, hajnali 8 órakor, életének 64-ik évében, hosszas szenvedés után a Mindenható rendelkezéséhez képest történt gyászos elhunytát.

Az Istenben boldogult földi maradványai 1. hó 21-én d. u. 8 órakor fogtak a Strada Marasesti (Kosuth-utca) 36. sz. gyászaházba a ref. egyház szertartásai szerint tartandó ima után a helybéli felső temetőben örök nyugalomra helyeztetni.

Aldás és béke porokra!

Arad, 1922. március hó 20-án.

Weisz Dávid és neje, testvére, illetve sógora. Németh Arpádné özvi. Lux Erzsébet, Németh Pálné özvi. Grossz Otília, Németh Istvánné özvi. Mikuska Mária, Németh Józsefné özvi. Nagy Mariška, menyei Timkó Miklós, Knott József, Kertész Béla, vejei Németh Janika, Nagy Károly és neje özvi. Timkó Mariška, Timkó Zoltán, Németh Lali, Németh Feri, Knott Józsi, Knott Erzsébet, Németh Pisti, Németh Bandi, unokái Nagy Pallka, dédunokája. 1286

Varga Imre utóda, "Szent Margit" első temetőzési intézete. Arad, Bulevardu Regina Maria (Andrássy-tér) 18.

Veszek **BRILLIANS** köveket, arany és ezüst

árakat magas áron. 19017

KUN, ékszerész.

Csodás hatású arcszépítő és finomító a Földes-féle

MARBIT-CREME

Zsírtalan, ártalmatlan, rózsás szepít. Szepítők, májoltók, bőrátrák, ráncok, redők, minden bőrbaj párnapi használata után megszűnnek. Az arc rosasá tude hamarosan. 10841

Dr. Földes és Hehs Aradon.

Szerszámok „Prompt”

Építkezési vasalások

Technikai áruk

Emelőgépek

10801 Allandó nagy raktár mindenemű eszter és szegeszáruban.

Obernik és Drucker

Timisoara (Temesvár), Józsefváros, Str. I. C. Bratianu (Uri-utca) 12. sz.

Aradváros I. Ker. előhárósa.

4769-1922.

HIRDETMEY.

Ertesítjük az érdekelteket hogy a föld felosztásban részesülők névjegyzéke ezen hivatal 54. sz. szobájában (Városház bal földszint) folyó évi március hó 21-től április hó 4-ig közzemlére ki van téve. A felejtetetlen meg nem elégedők felszólalhatnak az ezen halálához címzett felszólalások írásban adandók be.

Arad, 1922. március hó 18.

Pocsiassz. a. B. I. kerületi előjár.